

Xilxes, Moncofa i Castalla (xix, 197.13, 200.8; xxxv, 184.24).

Jonqueres (1) Paratge antic en els afores N. de la Barcelona medieval, del qual conserva memòria el carrer de *Jonqueres*, prop de l'antic convent i baluard (avui Ronda de St. Pere): moltes notícies en *GGC*, *Ci. de Bna.* (2) en el Vallès cap a Sabadell: ja Sant Vicenç de J., 1359 (*CoDoACA*, 15), i un *J.* citat junt amb *Sobarb-*, prop de Terrassa. (3) *J.*, veïnat disseminat, te. Maià de Montcal.

La Jonquerola, ross., pda. te. Torderes (xxv ii, 64.7) que no confondrem amb un lloc *Jonqueroles* en el *Fenolledès*, te. Belestà (Ponsich, *Top.* 170).

El Jonquer, pda i font del-, te. Guixers (xxxviii, 62.1). Amb diminutius diversos: *El Jonquerol* veïn. te. Canet d'Adri (xlvi 117, 120); *El Jonqueró* (Saldes); *El Junqueret* (Benimassot). *Var. de fon. pre-cat.*, en el Pallars: *Solà de žunķero* te. Estaon. (*Ll.* 21, p. 48): pot ser idèntic a un indret anomenat *ad Guncheru* en doc. de 993, del *Cart.* d'Alaó (Abadal, *P. i R.*, núm. 210).

JUNQUETA, nom repetit en terres val. i mall. Llegirem així en lloc de *Chunqueta* pda. te. Montitxelvo (*CGRV*, v 1.ii, 59). Comellar (xl 70.2) i cingles de *š žunķoša* a Selva (62.15, Masc. 513); no sé si diferent dels comellars de Mancor (xl 56; Masc. 10A2); no deuen ser diminutiu sinó derivats col·lectius, amb la -r- mantinguda per mossarabisme; però com que si vinguessin de JUNCETA la c s'hauria tornat č, cal suposar una base *JUNCATA, arabitzada *žunķāta* amb -ATA suplantant -ETA, com en els casos aplegats en *E.T.C.* ii, 13, 74, *BDC* xxiii, 270.

Diminutiu d'una formació semblant podria ser JONCADELLA, santuari i llogaret en el Pla de Bages, te. St. Martí de Torroella, no lluny del Cardener (Argullol, *L'Excursionista* i, 468), pron. *žunķədəļə* (oït 1931 i 1932 a Súria i Santpedor, si bé Casac. havia anotat a Santpedor *žunķərəļə*, 1920): ja *Joncadella* 1359 (*CoDoACA* xii, 65, 71). Cert que també es podria pensar en un derivat en -eda, format sobre *jonc* en data recent (cf. *Jonquet* a St. Hilari Sacalm: Coma del~, a. 1410, a la Serra de Vall (CCandi, *St. Hilari*, p. 48). Can *Juncadella* a Sta. Maria del Camí (xl, 32.12, Masc. 18E1).

Del primitiu: Cala de *Jonc*, a la costa d'Eivissa (nomencl. mar. núm. 890). Cases de *Junc*, te. Masquefa (xiii, 88.7). Camp d'en *žunķ* te. Orellà (xxiii, 188,18).

Abstenim-nos de detallar els casos d'*El Joncar* que són quasi in comptables a totes les terres catalanes. *Joncaret* o *Ju-*, pot ser dim., o més aviat col·l. amb sufix doble (-ARE, + -ETUM) tautològic. Per això em decanto sobretot, en el cas d'un mas antic del te. de

Balsareny perquè ho sento usat sense article «a *Joncare*» (1930). Altres tants *El Jun-* a Xixona, Mutxamel i El Palamó.

Formacions més singulars: amb fem. col·l.: Clot de les *Jónques* a València d'Àneu (xxvii, 99.5) i l'augmentatiu *La Joncassa* a La Guingueta, pall. (te. Jou), xxiii, 49.19)

JÓNCOLS, cala molt ampla i antic port, a la costa del Cap de Creus, no lluny del límit entre Roses i Cadaqués, a on baixa a desembocar la *Riera de Jóncols*. Avui sento *žōņkus* a la gent de mar d'una i altra vila, sense art.: «a *J.*»; llevat d'un de Roses, que deia «*Els J.*» (xlv, 109, 127, 131) (grafia «Joncalls» inexacta en *GGC* p. 14, que d'aquí ha passat a *AlcM*).

MENCIONS ANT. 976: «ipso port cujus nuncupatur *Jonculus*» (Villan., *Vi. Lit.* xiv, 233-34 on se cita junt amb el Cap Nofeu); F. Rahola, *Mem.Ac.B.L.Bna.* viii, 46), també Alart i Alsius. 1030: «*Junguls* --- Port *Junguis* [sic]» (*MarcaH.*, col. 1043, Alsius, p. 125-26).

Bé sembla inevitable mirar-ho com una formació diminutiva JŪNCŪLOS 'lloc de molts joncarets', ben conforme a la naturalesa del lloc: a on desemboca una riera abundosa, d'aigües sovint rebocades pel mar i escampades per la platja. Per més que sigui singular el paper col·lectiu que ha vingut a pendre, i també la conservació de la U postònica; si bé, al capdavant, és cosa prou freqüent en català, en els derivats en -ul- (recordem *cèrcol*, *trèvol*, *espígol*, *trèmol*, *ròdol*, *rodolar*)¹

Sembla provinent d'una base semblant, però femenina, el nom del Molí i Pont *Xuncla* (el que sento és «d'en *šünklə*»), en el te. de Sant Medir (Gironès), a Riudellots de la Creu. Aquí tindriem el fem. augm. com en el pallarès *Jonques*, *Joncassa* supra, junt amb la formació diminutiva com la de *Jóncols*; hi haurà més síncope que en aquest a causa del fem. i llavors el grup complex *ncl* causa el tancament en *ū* (cf. *ungla*, *runгла*). Potser s'hi sumaria JUNGULA· (*DECat.* iv 923b57 ss., cast. *coyunda*, o la. família del fr. *jangler*; oc. *jangoulà* i el localisme cat. *gingolar* (*DECat.* iv, 878a42): d'on la *g*, que també hem vist en la menció de 1030, del Cadaqués; i aquí hi hauria la contaminació de la *x-* de *xuclar*, que també veiem en alguna var. local de *joglar* (896b8)

JONCOSA

(1) Poblet del Baix Penedès, agre. al Montmell. Vaig oir-ho *žunķoža*, 1932 a Torrussolla i amb article, *La J.*, almenys a Aiguaviva.

MENCIONS ANT. 1011: *Junchosa* (*Cart.* St. Cugat ii, 77), i en un altre de princ. *S. xi*, *Cart* de St. Cugat § 432: ipsa fonte de *Junchosa*: confina amb *joncar*